

ПСИХОКОРЕКЦІЙНА РОБОТА З РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО ІНТЕЛЕКТІВ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Розглянуто основні психологічні аспекти роботи поліцейського та важливі властивості особистості, які забезпечують виконання ним службових обов'язків на високому рівні. Зазначено негативні наслідки, які виникають під час професійної діяльності, шляхи психокорекційної роботи над для підвищення рівня емоційного та соціального інтелекту.

Ключові слова: емоційний інтелект, соціальний інтелект, професійна успішність поліцейського, психосинтез, РЕТ.

На сьогоднішній день більшість науковців відмічають той факт, що індивідуально - психічні властивості особи впливають на її життя та поведінку, а отже вони мають значний вплив і на професійну діяльність. У той же час, необхідно враховувати, що в своїй професійній діяльності особа не тільки розвиває необхідні навички та вміння, а формує особистість в цілому, що може призвести, як до позитивних, так і негативних наслідків. Тому для того, щоб досягти професійної успішності особі необхідно не тільки розвивати важливі якості, а й постійно проводити заходи психокорекційної для підвищення їх рівня.

Перш за все, слід зазначити, що професійна діяльність поліцейського чітко регламентована правовими нормами, а невиконання або неналежне виконання своїх службових обов'язків є порушенням цих нормативно-правових актів. З іншої сторони, професійна діяльність поліцейського вимагає від нього діяти в екстремальних умовах, приймати рішення в ситуаціях упродовж обмеженого часу, ризикувати власним здоров'ям та життям під час затримання правопорушників. Усе це відповідно вимагає від нього постійної розумової діяльності, вольових зусиль та відповідно викликає постійно емоційні реакції, при чому як позитивні, так і негативні [1]. Необхідно також зазначити, що для успішної професійної діяльності працівникам поліції необхідно враховувати низку таких особливостей, як розуміння відповідальності за результати й наслідки роботи; висока соціальна й особистісна значущість можливих помилок; наявність протидії з боку правопорушників і злочинців; обмеженість в часі для дослідження обставин і прийняття рішень; значні психічні й фізичні навантаження; інтенсивний вплив несприятливих чинників тощо. Тобто, професійна діяльність працівників поліції супроводжується великою кількістю вимог до професійно значимих властивостей особистості. До них можна віднести психологічну стійкість, розвинені вольові та пізнавальні якості, професійно розвинуте мислення, схильність до напруженої розумової роботи, швидкість реакції на різні зовнішні подразники, уміння орієнтуватися в складних обставинах [2].

Сьогодні до особистості поліцейських також висуваються вимоги щодо володіння ними на високому рівні такими властивостями як емоційний та соціальний інтелект. Емоційний інтелект необхідний для контролю свого та чужого емоційного стану під час виконання обов'язків. Розвинутий соціальний інтелект забезпечує успішну соціальну взаємодію поліцейського як і з різними верствами населення, так і колегами, можливість передбачати їх поведінку, а також вміння здійснювати контроль над власною.

У той же час, навіть якщо поліцейський володіє розвинутими на високому рівні зазначеними властивостями, це не є гарантіє досягнення ним професійної успішності. Роботу поліцейського можна віднести до соціономічних видів, яка супроводжується значним рівнем навантаженості, неможливості повноцінного відпочинку, підвищеними

вимогами до фізичних і психологічних якостей працівників, у зв'язку з чим можна прогнозувати виникнення небезпечних психологічних станів, які не обмежуються феноменом психологічного вигорання [4]. Деструктивний вплив таких чинників створює небезпеку руйнування соціально-психологічної адаптації працівників, і як наслідок, може спричинити виникнення негативних психоемоційних станів.

У зв'язку з цим перед фахівцями психологічного забезпечення виникає необхідність проведення комплексних заходів, які спрямовані на розвиток і корекцію структурних компонентів емоційного та соціального інтелекту поліцейського з метою протидії негативним психоемоційним станам. Тому варто розглянути деякі варіанти застосування різних підходів для проведення корекційної роботи.

Одним із найбільш ефективних способів проведення комплексної корекційної роботи є соціально-психологічний тренінг. За допомогою психологічного тренінгу можна ефективно вирішувати завдання, які стосуються розвитку здібностей комунікативної сфери особистості, моделювання різних соціальних ситуацій у яких можна навчитися керуванню власними емоційними станами, передбачати поведінку інших та отримувати додаткову інформацію від інших учасників тренінгу.

Серед індивідуальної комплексної корекційної роботи над емоційним та соціальним інтелектами можна виділити когнітивний підхід, а саме раціонально-емотивну терапію, в основі якої лежить когнітивна теорія емоцій. А. Бек та А. Елліс зазначали, що однією із причин неадекватних переживань є ірраціональні переконання, які у стані стресу запускають патерни згубного мислення [3]. Тому корекційний вплив повинен бути спрямований на зміну ірраціонального мислення і переконань на раціональні, що в свою чергу дозволить поліцейському адекватно сприймати та оцінювати навколишні події і не піддаватися різним негативним емоційним проявам.

Також необхідно відмітити позитивні результати проведення корекційної роботи шляхом використання окремих технік психосинтезу. Р. Ассаджіолі зазначав, що психосинтез може стати методом комплексного виховання, методом психологічного розвитку та самореалізації особистості. Також за допомогою різних технік психосинтезу особистість може поглибити своє самопізнання, сформулювати або реконструювати власні властивості відповідно до системи життєвих сенсів і визначених цілей, в тому числі досягнення більш високого рівня професійної успішності.

З метою корекції різних несприятливих для виконання службових обов'язків проявів емоцій та поведінки потрібно виділити їх як субособистості. Шляхом проведення з ними внутрішнього діалогу прибрати між ними розбіжності та привести до гармонії. Також можливо шляхом проведення такої роботи формувати й інші компоненти емоційного та соціального інтелекту, які необхідні для виконання завдань поставлених перед поліцейським.

Відповідно, для досягання професійної успішності поліцейського проводити психокорекційної роботи потребують не тільки емоційний та соціальний інтелект, а інші властивості особистості.

Список бібліографічних посилань

1. Матієнко Т. В. Психологічні особливості професійної діяльності працівників поліції. *Теорія і методика виховання: науково-педагогічний вісник*. 2018. № 9. С.23-26. URL: <https://cutt.ly/uwBWgy9J> (дата звернення 14.02.2024)
2. Александров Д. О. Загальна психологічна характеристика професійної діяльності працівника національної поліції. *Юридична психологія*. 2016. №1. С. 129-139. URL: <https://psychped.naiau.kiev.ua/index.php/psychped/article/view/456/458> (дата звернення 14.02.2024)
3. Дерев'янка С. П. Феноменологія емоційного інтелекту: навчально-методичний посібник. Чернігів : Десна Поліграф, 2016. 312 с.

Одержано 28.01.2024